

MONITOR

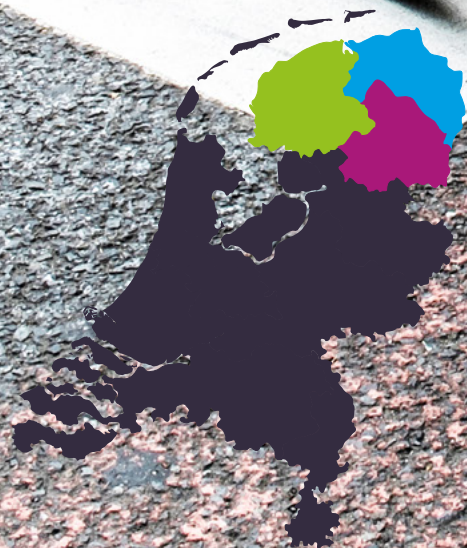
DISCRIMINATIE 2020

NOORD-NEDERLAND

GRONINGEN

FRYSLÂN

DRENTHE

JUNI 2021

Discriminatie in beeld

DE MONITOR
De *Monitor Discriminatie 2020 Noord-Nederland* geeft een totaaloverzicht van discriminatie volgens de registraties van de antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) en politie Eenheid Noord-Nederland. De meldingen van de ADV's zijn binnengekomen via Discriminatie Meldpunt Groningen, Meldpunt Discriminatie Drenthe en Discriminatie Meldpunt Fryslân (Tûmba). In deze Monitor noemen we dit de Meldpunten. Tevens zijn er in deze Monitor cijfers opgenomen van het College voor de Rechten van de Mens (CRM).

REGIONAAL EN LANDELIJK BEELD
De regionale Monitor Noord-Nederland en het landelijk multi-agency rapport *Discriminatiecijfers in 2020* worden tegelijkertijd gepubliceerd. Het landelijke rapport geeft een uitgebreide analyse met landelijke trends. Ook verwijst het landelijke rapport naar relevant wetenschappelijk onderzoek. De *Monitor Discriminatie Noord-Nederland* is geschreven als een compacte, publieksvriendelijke factsheet over de meldingen in Noord-Nederland. Op de middenpagina (pagina 8-9) staat een geografische overzichtskaart met daarop beknopte informatie over de gemeenten in Groningen, Fryslân en Drenthe. In de digitale bijlage is meer informatie over de afzonderlijke gemeenten beschikbaar. Het landelijke rapport *Discriminatiecijfers in*

2020 is samen met deze regionale Monitor en de digitale bijlage met gemeentelijke gegevens te vinden op de websites van de drie Meldpunten en www.discriminatie.nl.

DISCRIMINATIE
Discriminatie betekent het anders behandelen van mensen op basis van niet-relevante kenmerken. In de wet zijn de discriminatiegronden vastgelegd, waaronder etniciteit, herkomst, huidskleur, seksuele gerichtheid, handicap/ziekte, religie, geslacht of leeftijd. Pesterijen op school, waarbij iemands afkomst een rol speelt, het beëindigen van een arbeidscontract wegens zwangerschap, maar ook een publieke voorziening die niet toegankelijk is voor iemand in een rolstoel, zijn hier voorbeelden van.

DE MELDINGEN
In deze Monitor gaat het over ervaren discriminatie, waarover de Meldpunten, de politie Eenheid Noord-Nederland en het CRM meldingen ontvingen in 2020. Over een aantal meldingen heeft de rechter, een klachtencommissie of het CRM objectief vastgesteld dat er daadwerkelijk sprake was van discriminatie; over deze zaken is een oordeel uitgesproken. Op de pagina's 3 en 12 leest u beknopt hoe klachtbehandeling via Meldpunten verloopt. De privacy van melders wordt te allen tijde gewaarborgd en alleen met toestemming van de melder worden zaken

- KERNTAKEN MELDPUNTEN**
- Klachtbehandeling voor burgers
 - Registratie & monitoring voor beleidsmakers
 - Preventie & educatie voor onderwijs
 - Advies & informatie voor burgers/professionals
 - Casus- & beleidsoverleg met politie en OM
 - Ontwikkeling & innovatie met ketenpartners

herkenbaar besproken in de overleggen van Meldpunten, politie of andere instanties.

POLITIE
Politie Eenheid Noord-Nederland registreerde in 2020 meldingen en aangiften van discriminatie. Aangifte kan leiden tot strafrechtelijke vervolging.

COLLEGE VOOR RECHTEN VAN DE MENS
Mensen die ongelijke behandeling ervaren op het werk, binnen het onderwijs of door een bepaalde dienstverlener/organisatie, kunnen het College voor de Rechten van de Mens (CRM) verzoeken om een oordeel uit te spreken over de kwestie. Het CRM is bevoegd om situaties te toetsen aan de Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB). Melders kunnen hierover advies inwinnen en ondersteuning vragen bij de Meldpunten. In deze Monitor zijn de Noord-Nederlandse cijfers van het CRM opgenomen.

ONAFHANKELIJKHEID
De Meldpunten zijn ontstaan vanuit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen (WGA) en waarborgen onafhankelijke bijstand en onderzoek naar klachten. Gemeenten geven hiertoe opdracht. Onafhankelijkheid zorgt ervoor dat ook meldingen over samenwerkingspartners en opdrachtgevers professioneel behandeld worden. Deze onafhankelijkheid en de kwaliteitscriteria zijn in de wet en het bijbehorend besluit van de minister vastgelegd. Het is voor melders veilig om te melden over (lokale) overheid en semioverheid. Professionaliteit en privacybescherming staan altijd voorop.

3

Lange rijen bij een festival
Ik ben Lars en ik heb een reumatische aandoening. Door deze beperking ben ik niet in staat om lang in een rij staan. Ik hou heel erg van festivals en bezoek ze regelmatig. Ik heb een organisatie van een festival hierover benaderd. Ze hadden een pasje waarmee ik voorrang in de rij kon krijgen. Ze wilden mij deze pas alleen niet geven; ze vonden dat ik daarvoor niet in aanmerking kwam. Ik vond dit oneerlijk en ik voelde me ongelijk behandeld. Het kwetste me dat ik niet samen met mijn vrienden naar het festival kon gaan om te genieten. Ik ben naar het Meldpunt gegaan voor advies. Zij hebben contact gezocht met de organisatie van het festival. Het Meldpunt heeft geprobeerd te bemiddelen, maar de organisatie wilde geen toezeggingen doen. Het Meldpunt heeft vervolgens een procedure opgestart bij het College voor de Rechten van de Mens. Het College oordeelde dat het festival onvoldoende doeltreffende aanpassingen heeft verricht en dat ze dit alsnog moesten doen. Ik voel me eindelijk gehoord en gesteund en ik ben er trots op dat ik mijn recht heb gekregen.

Werkwijze Meldpunten

De Meldpunten ondersteunen iedereen in Noord-Nederland die zich slachtoffer voelt van discriminatie. Inwoners kunnen melding maken van situaties waarin discriminatie een rol speelt. De Meldpunten hebben een aantal kerntaken: klachtbehandeling, registratie en preventie/educatie.

KLACHTBEHANDELING De Meldpunten behandelen klachten van inwoners die zich gediscrimineerd voelen in een bepaalde situatie. Dit kan telefonisch, via e-mail of via het contactformulier op de websites van de Meldpunten. Ook getuigen kunnen melden. De consulent bestudeert de melding nauwkeurig en behandelt deze melding volgens het klachtenprotocol. Opties voor klachtbehandeling zijn hoor en wederhoor, bemiddeling, maar voor sommige melders is een luisterend oor al voldoende. Consulent en melder zoeken samen naar een passende oplossing, waarbij melder tijdens het gehele proces actief wordt betrokken.

REGISTRATIE Meldingen geven een belangrijk signaal af. Alle meldingen worden zorgvuldig geregistreerd en zijn jaarlijks terug te vinden in de Monitor Discriminatie. De cijfers verschaffen inzicht in de omvang en aard van discriminatie. Met deze informatie kunnen Meldpunten gemeenten en overige organisaties desgewenst adviseren met betrekking tot discriminatie en ongelijke behandeling. Registratie verloopt conform AVG, zodat privacy van melders te allen tijde is gewaarborgd.

PREVENTIE/EDUCATIE De Meldpunten zijn actief in het verzorgen van gastlessen, workshops en voorlichtingen rondom de thema's discriminatie, diversiteit en tolerantie. Hoofddoel is het creëren van bewustzijn. Het aanbod aan voorlichtingsactiviteiten en -materiaal is zeer divers en constant in ontwikkeling. De Meldpunten leveren desgewenst ook voorlichting op maat. Dit jaar zijn vanwege het coronavirus veel online activiteiten aangeboden.

IN DEZE UITGAVE	
Werkwijze Meldpunten	3
De cijfers van 2020	4
Toelichting op de cijfers van 2020	6
Geografisch overzicht van de gemeenten	8
Wat vertellen de cijfers?	10
Discriminatie en het coronavirus	12
Advies	13
Preventie en educatie	14

De cijfers van 2020

4

Totalen Noord-Nederland			Meldpunten discriminatie		
Totaal aantal discriminatieregistraties	2020	2019	Aantal meldingen (plaats voorval)	2020	2019
Meldpunten discriminatie			Discriminatiegrond		
Meldingen inwoner*	720	538	Antisemitisme	6	3
Meldingen plaats voorval*	492	507	Arbeidscontract	3	1
			Arbeidsduur	0	0
Politie	512	481	Burgerlijke staat	2	0
Discriminatie-incidenten			Friese taal	7	2
			Geslacht waarvan tegen transgender personen ¹	29 (7)	42 (8)
College voor de Rechten van de Mens	40	53	Godsdienst waarvan tegen moslims	22 (13)	29 (19)
Instroom verzoeken om oordeel			Handicap/chronische ziekte	85	66
			Herkomst, huidskleur	237	217
			Leeftijd	39	57
			Levensovertuiging	1	3
			Nationaliteit	6	6
			Politieke gezindheid	0	0
			Seksuele gerichtheid	19	39
			Niet-wettelijke gronden ²	48	71
			Onbekend	3	1
			Terrein		
			Arbeidsmarkt	107	145
			Buurt/wijk	43	29
			Collectieve voorzieningen	70	73
			Commerciële dienstverlening	61	40
			Horeca/amusement	15	47
			Huisvesting	32	14
			Media en reclame	17	10
			Onderwijs	32	32
			Openbare ruimte	68	49
			Politie/OM	14	17
			Privésfeer	8	12
			Publieke/politieke opinie	5	21
			Sport en recreatie	9	12
			Overig	9	4
			Onbekend/niet van toepassing	2	2
			Wijze van discriminatie		
			Bedreiging	23	28
			Geweld	15	15
			Omstreden behandeling	310	311
			Vijandige bejegening	191	209
			Overig	3	2
			Onbekend/niet van toepassing	1	1

Bij Werkwijze Meldpunten discriminatie
* Deze cijfers geven een beeld van wat er gedaan is door de meldpunten met de meldingen van inwoners uit Noord-Nederland.

Bij Meldpunten discriminatie
¹ In 2020 kwamen 4 meldingen over zwangerschapsdiscriminatie binnen.
² Niet-wettelijke gronden zijn meldingen over bijvoorbeeld sociale status, opleidingsniveau of overige uiterlijke kenmerken (bijvoorbeeld tatoeages).

5

Politie Eenheid Noord-Nederland			College voor de Rechten van de Mens		
Aantal discriminatie-incidenten	2020	2019	Aantal verzoeken om een oordeel (instroom)	2020	2019
Discriminatiegrond			Discriminatiegrond		
Antisemitisme	29	71	Geslacht	4	12
Geslacht	0	2	Herkomst, huidskleur (ras)	12	7
Godsdienst	6	2	Nationaliteit	1	2
Handicap	9	7	Godsdienst	0	2
Herkomst, huidskleur	190	172	Seksuele gerichtheid	0	0
Levensovertuiging	0	0	Burgerlijke staat	2	0
Seksuele gerichtheid	184	166	Politieke overtuiging	1	0
Onbekend/overig ¹	104	61	Levensovertuiging	0	1
			Arbeidsduur	1	0
Wijze van discriminatie			Vaste/tijdelijke arbeidscontracten	0	0
Bedreiging	17	21	Handicap/chronische ziekte	11	15
Bekladding	27	17	Leeftijd	5	10
Bespugen	3	0	Grond onbekend	3	4
Geweld	1	1			
Geweld in combinatie met uitlating	40	50	Terrein		
Pesterij	6	4	Arbeid – Werving en selectie	1	10
Uitlating	339	320	Arbeid – Aanstelling	1	6
Vernieling	63	52	Arbeid – Beëindiging arbeidsrelatie	1	6
Weigering	8	6	Arbeid – Arbeidsvoorwaarden	1	2
Onbekend/overig	18	10	Arbeid – Arbeidsomstandigheden	7	2
			Goederen en Diensten	21	17
			Geen terrein	7	9
			Onbekend	1	1
			Aantal oordelen en uitspraken¹		
			• Oordelen met minstens een uitspraak verboden onderscheid/in strijd met de wet	3	2
			• Oordelen zonder onderscheid/niet in strijd met de wet	3	4
Bij Politie			Bij College voor de Rechten van de Mens		
¹ Dit betreft bijvoorbeeld registraties van hakenkruisen waarbij niet duidelijk was of deze tegen een bepaalde persoon of groep gericht waren of incidenten zonder duidelijkheid over de discriminatiegrond.			¹ Niet alle verzoeken/klachten leiden uiteindelijk tot een oordeel. Verzoeken zijn bijvoorbeeld niet-ontvankelijk, worden ingetrokken of er is sprake van een tussentijdse oplossing.		

Toelichting op de tabellen

De cijfers van 2020 geven een beeld van de meldingen over ervaren discriminatie van inwoners in Noord-Nederland. Deze meldingen zijn geregistreerd door de Meldpunten, de politie Eenheid Noord-Nederland en het College voor de Rechten van de Mens.

De totalen in de tabellen over grond, terrein en wijze kunnen afwijken van de totalen in de eerste tabel (eerste kolom Totalen 2020). Dit wordt veroorzaakt doordat één melding betrekking kan hebben op meerdere gronden en wijzen van discriminatie. Denk bijvoorbeeld aan een melding over een belediging op grond van huidskleur, waarbij melder tevens is mishandeld.

PLAATS VOORVAL/WOONPLAATS MELDER
De registraties van de politie geven alleen aan in welke gemeente het voorval heeft plaatsgevonden. De registraties van de Meldpunten geven een beeld van zowel de woonplaats van melders als van de locatie waar het voorval heeft plaatsvonden. Bij het lezen van de tabellen en de kaart in deze Monitor is het van belang bewust te zijn van dit onderscheid.

GEMEENTEN
Totalen uitgesplitst naar gemeenten zijn opgenomen in de kaart op de pagina's 8 en 9. De specificaties van deze gemeentelijke cijfers zijn opgenomen in een aparte digitale bijlage behorend bij deze Monitor en staan op de websites van de Meldpunten en op www.discriminatie.nl.

6

DISCRIMINATIEGRONDEN
De meeste categorieën van discriminatiegronden spreken voor zich. Bij enkele categorieën volgt een korte toelichting.

Antisemitisme
Bij meldingen over antisemitisme gaat het om het discrimineren van mensen vanwege hun joods-zijn (etniciteit of geloof).

Geslacht
Dit zijn meldingen van mannen, vrouwen, transgenders en interseks personen over discriminatie op grond van geslacht. Ook zwangerschapsdiscriminatie valt hieronder.

Herkomst, huidskleur (ras)
Bij meldingen over herkomst of huidskleur gaat het over het juridische begrip 'ras'. Sociaal-maatschappelijk gebruiken we deze term niet.

Seksuele gerichtheid
Bij meldingen over discriminatie vanwege seksuele gerichtheid kan het gaan om homo-, hetero- of biseksuele gerichtheid. Ook asexualiteit en pansexualiteit vallen hieronder.

Nationaliteit
Meldingen over discriminatie op grond van nationaliteit gaan bijvoorbeeld over mensen die geen Nederlandse identiteitspapieren hebben of over mensen met een tijdelijke verblijfsvergunning.

Handicap/chronische ziekte
Handicap en chronische ziekte moet zo breed mogelijk beschouwd worden. Zo gaat het niet alleen om fysieke handicaps of chronische ziektes; ook psychische en mentale belemmeringen worden hieronder verstaan. Onder deze discriminatiegrond valt dus zowel iemand in een scootmobiel als iemand met dementie of PTSS.

Levensovertuiging
Bij de discriminatiegrond levensovertuiging gaat het om min of meer fundamentele opvattingen over het menselijk bestaan, zoals het humanisme. Een levensstijl als veganisme valt ook onder levens-overtuiging. Deze overtuigingen zijn anders dan maatschappelijke opvattingen, waarbij het eerder om politieke overtuiging zal gaan.

TERREINEN
Discriminatie doet zich voor op diverse terreinen, zoals in het onderwijs of op de arbeidsmarkt. Enkele categorieën worden hieronder kort toegelicht.

Collectieve voorzieningen
Deze meldingen gaan onder meer over de overheid, de gezondheidszorg en uitkeringsinstanties.

Horeca
Onder meldingen over discriminatie in de horeca valt onder meer discriminerend deurbeleid.

Media en reclame
Meldingen over de media gaan over de rol van het desbetreffende medium bij berichtgeving. Bijvoorbeeld over een programma dat een podium verschaft aan een politicus die discriminerende uitspraken doet. Als de melding zich richt op de uitingen zelf, dan valt de melding onder publieke en politieke opinie. Meldingen over reclame gaan bijvoorbeeld over stereotiepe beelden of over vooroordelen in reclame-uitingen.

Onderwijs
Meldingen over discriminatie in het onderwijs kunnen betrekking hebben op een situatie die speelt tussen leerlingen onderling of op leerlingen en docenten. ➤

7

We maken onderscheid in *directe* en *indirecte* discriminatie:
Bij *directe* discriminatie wordt er direct onderscheid gemaakt naar één van de genoemde discriminatiegronden.
Een voorbeeld: een student wordt niet uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek bij de lokale supermarkt omdat zij 24 jaar oud is; het bedrijf vindt haar te oud. Er wordt dan direct onderscheid gemaakt op grond van leeftijd.
Bij *indirecte* discriminatie gaat het over een eis of werkwijze die in eerste instantie neutraal lijkt, maar via een omweg toch tot discriminatie leidt. Een voorbeeld: in een winkel worden mondkapjes verplicht gesteld, zonder uitzondering. Hier kan sprake zijn van indirect onderscheid op grond van handicap/chronische ziekte, omdat het dragen van een mondkapje door longpatiënten vaak niet mogelijk is.

Studiestress
Mijn naam is Aurora. Ik ben van Italië naar Nederland verhuisd voor een studie biologie. Helaas hoorde ik kort na de inschrijving dat ik toch niet wordt toegelaten tot de opleiding. De reden: ik scoorde te laag op de Engelse test. Ik was verrast en heel verdrietig, omdat ik ineens moest stoppen met de studie. Zeker nu ik speciaal naar Nederland ben gekomen en het in coronatijd niet bepaald makkelijk is om nieuwe vrienden te maken of om terug te gaan naar mijn thuisland. Ik heb eerst zelf de opleiding hierover aangeschreven en bewijs overlegd van mijn handicap: ik ben geboren met een taal- en spraakstoornis, maar desondanks presteer ik goed en is mijn Engels prima. Dit veranderde de zaak helaas niet. Op aanraden van een vriend heb ik toen het Meldpunt ingeschakeld. Zij hebben contact gelegd met de opleiding en al snel werd erkend dat er een fout is gemaakt. Ze gaven aan dat mijn handicap geen rol mag spelen en dat gekeken moet worden of de opleiding dit onderdeel op een andere wijze kan toetsen. De opleiding gaf toe dat hier niet zorgvuldig is gehandeld en heeft excuses gemaakt. Gelukkig kan ik nu zorgeloos studeren.

De melding kan ook toegespitst zijn op schooladviezen of het toelatingsbeleid van een onderwijsinstelling. Meldingen van docenten over hun werkgever of arbeidsomstandigheden vallen onder het terrein arbeidsmarkt.

Openbare ruimte
Hier betreft het onder meer discriminatoire leuzen en tekens op objecten in de openbare ruimte, zoals bushokjes, viaducten, bankjes, lantaarnpalen enz. Ook kan het gaan om belediging op straat, zonder dat er een buurtrelatie is tussen de betrokkenen. Is er wel een buurtrelatie, dan worden de meldingen onder het terrein buurt/wijk geregistreerd.

Politie en Justitie
Dit terrein omvat discriminatiemeldingen over de politie, alsmede het Openbaar Ministerie (OM) en justitiële inrichtingen.

Publieke en politieke opinie
Meldingen over publieke en politieke opinie gaan over uitspraken van politici of over andere uitingen van publieke of politieke aard, zoals columns. Melders kunnen zich persoonlijk aangesproken en gekwetst voelen door de algemene (generaliserende) uitspraken over bijvoorbeeld bepaalde bevolkingsgroepen.

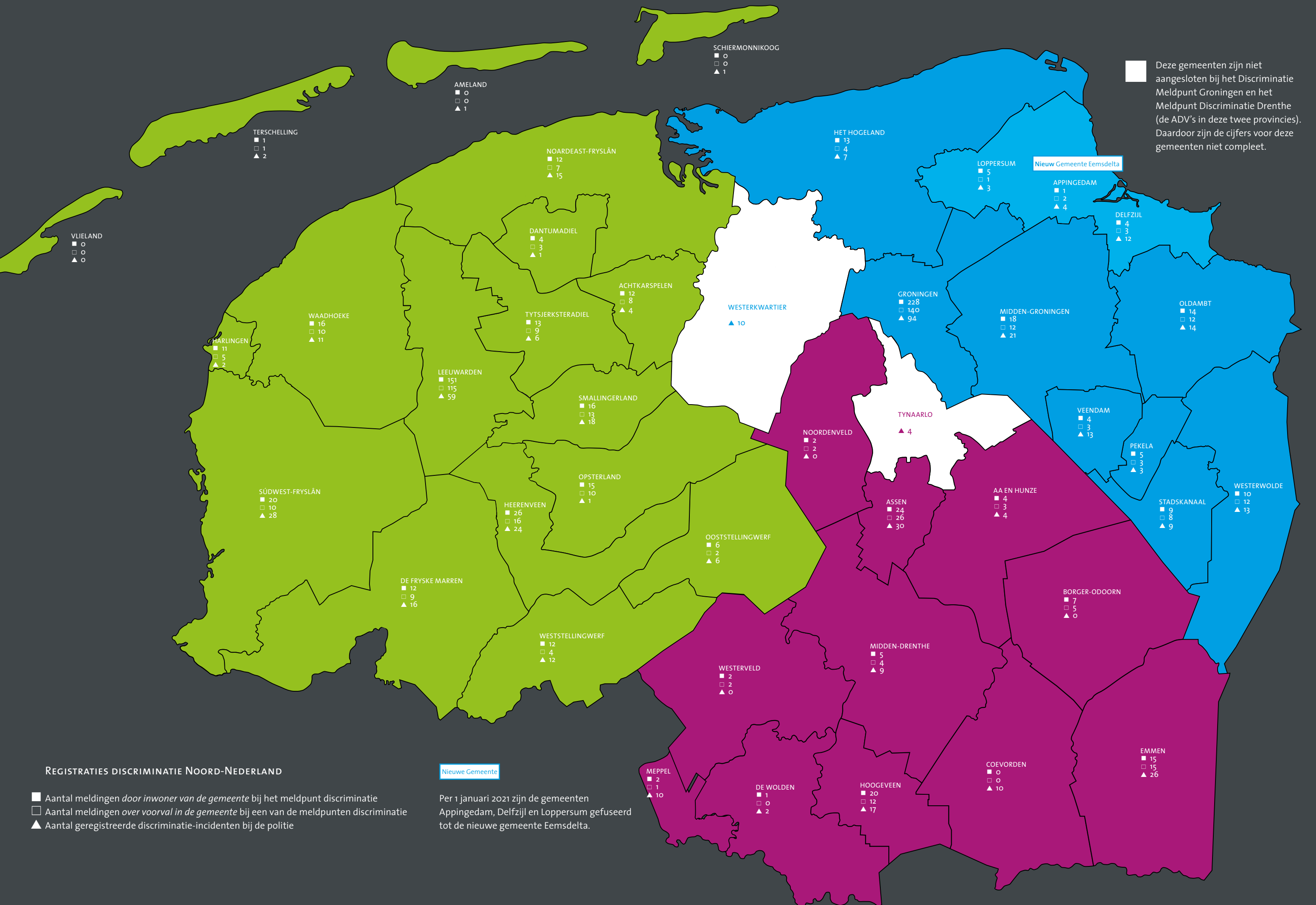
WIJZE VAN DISCRIMINATIE
De Meldpunten en de politie hanteren een andere indeling in de categorieën. Hieronder een toelichting op de categorieën die de Meldpunten hanteren.

Bedreiging
Hieronder vallen zowel mondeling als schriftelijk geuite bedreigingen gericht tegen personen of organisaties, waarbij gerefereerd wordt aan discriminatiegronden.

Geweld
Bij geweld gaat het niet alleen om daadwerkelijk geweld gericht tegen personen of objecten, maar ook om pogingen tot geweld waarbij discriminatie een rol speelt (bijvoorbeeld pogingen tot brandstichting) en discriminatoire bekladdingen.

Omstreden behandeling
Deze meldingen gaan over uitsluiting van diensten, voorzieningen of bij werving en selectie op de arbeidsmarkt. Tevens gaat het over belemmeringen rondom toegankelijkheid, bijvoorbeeld voor mindervaliden. Omstreden behandeling kan ook gaan over de toepassing van regels die direct of indirect onderscheid tot gevolg hebben, bijvoorbeeld bij loonverschillen of kledingvoorschriften zoals het niet mogen dragen van een hoofddoek. Victimisatie (het nadeel ondervinden van het melden van discriminatie) valt hier ook onder.

Vijandige bejegening
Dit betreft mondelinge of schriftelijke uitingen van opvattingen, gedragingen en daden die als discriminerend worden ervaren.

10

Wat vertellen de cijfers?

De cijfers die voortkomen uit de registraties bij Meldpunten, Politie en het College voor de Rechten van de Mens, geven een beeld van ervaren discriminatie gemeld door inwoners van Noord-Nederland. Naast de meldingen wordt aanvullend onderzoek gedaan naar discriminatie door met name het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP), Movisie, het Kennisplatform Integratie & Samenleving (KIS) en onderzoeken door universiteiten. Voor het bredere landelijke beeld verwijzen we naar het landelijk rapport *Discriminatiecijfers in 2020* en rapporten van bovenstaande instituten. De Meldpunten rapporteren over de meldingen waarvan het voorval heeft plaatsgevonden in Noord-Nederland. Zo kan er goed inzicht gegeven worden in wat er gebeurt in onze regio. Meldingen die gaan over voorvallen buiten de regio worden door de Meldpunten uiteraard wel geregistreerd en ook vindt daarop reguliere klachtbehandeling plaats. Hieronder lichten we een aantal opvallende feiten toe op basis van de registraties van Noord-Nederland.

TOTAAL AANTAL MELDINGEN

In 2020 werden er bij de Meldpunten in totaal 492 meldingen van discriminatie geregistreerd. In 2019 registreerden de Meldpunten nog 507 meldingen. Het aantal meldingen is daardoor ongeveer gelijk gebleven. Wel is er een grote stijging in het aantal meldingen zichtbaar van inwoners uit Noord-Nederland waarbij het voorval buiten de eigen regio heeft plaatsgevonden. Dit type meldingen steeg met maar liefst 33% naar 720 meldingen. Dit is te verklaren door het grote aantal meldingen dat de Meldpunten in 2020 kregen over met name zaken gerelateerd aan het coronavirus.

Ook de politie registreerde ongeveer evenveel meldingen vergeleken met een jaar eerder: van 481 meldingen in 2019 naar 512 in 2020.

HET CORONAVIRUS

In 2020 werd ook Europa geconfronteerd met het coronavirus. Dit hebben de Meldpunten in heel Nederland gemerkt in het soort meldingen. Er zijn veel situaties geweest die vragen oproepen met betrekking tot de gelijke behandeling van personen, zoals bepaalde coronamaatregelen. In Noord-Nederland zijn er in totaal 286 meldingen binnengekomen die gerelateerd zijn aan het coronavirus. We gaan daar dieper op in op pagina 12 van deze Monitor.

SEKSUELE GERICHTHEID

Al jaren is er een duidelijke, dalende trend zichtbaar van meldingen van mensen die aangeven dat ze ongelijk behandeld zijn op basis van hun seksualiteit. In 2020 kwamen er bij de Meldpunten slechts 19 meldingen binnen. In 2019 waren dit er nog 39. Als we wat verder terugkijken, zien we dat er in 2016 nog 48 meldingen gedaan werden. Deze ontwikkeling is bijzonder, omdat vanuit onderzoek blijkt – zie *Handreiking LHBTI-emancipatie* (2021) van Movisie – dat ongelijke behandeling van deze personen onverminderd aanwezig is in Nederland. Aanvullend onderzoek is vereist om te achterhalen waarom er steeds minder meldingen bij de Meldpunten binnenkomen van deze groep personen.

HANDICAP/CHRONISCHE ZIEKTE

In 2020 kwamen er bij de Meldpunten 85 meldingen binnen van mensen die aangeven dat ze gediscrimineerd zijn op grond van handicap/chronische ziekte. Sinds de inwerkingtreding van het VN-verdrag *Handicap* in 2016 stijgt het aantal

meldingen op deze grond jaarlijks. Dit kan mogelijk verklaard worden door de toenemende aandacht voor dit onderwerp; mensen lijken bewuster van de rechten die uit het verdrag voortvloeien. Tegelijkertijd zien we in de openbare ruimte steeds meer aandacht voor een inclusieve maatschappij, waarin er meer rekening wordt gehouden met personen met een handicap. Zo wordt bij vernieuwing in de openbare ruimte vaker rekening gehouden met de hoogte van drempels en stoepen.

ARBEIDSMARKT

Voor het eerst sinds jaren daalt het aantal meldingen die gaan over het terrein arbeidsmarkt. Waar in 2019 ongeveer 29% van de meldingen over arbeidsgerelateerde zaken ging, is dit in 2020 gedaald naar 21%. Wel is het nog steeds het meest genoemde terrein waarop discriminatie voorkomt. Er is onderzoek nodig om te achterhalen waarom deze daling te zien is, maar het antwoord kan wellicht gezocht worden in het feit dat de coronacrisis veel mensen gedwongen heeft om langdurig thuis te werken. Hierdoor vindt er minder ontmoeting plaats tussen mensen; dit zorgt wellicht voor minder discriminatie-ervaringen op dit terrein. Verder leert onderzoek dat discriminatie op de arbeidsmarkt hardnekkig is. Met name situaties die zich voordoen op de werkvloer hebben veel impact op personen: de werk(plek) is een groot deel van het leven en heeft veel invloed op de gemoedstoestand. Wanneer iemand zich daar niet veilig voelt, kan dit grote gevolgen hebben; burn-out-klachten en langdurige uitval liggen vaak op de loer.

>

11

De huisarts had het mis

Mijn naam is Soundos. Ik studeer geneeskunde en ik wil graag huisarts worden. Voor praktijkervaring ben ik op zoek gegaan naar een huisarts die mijn opleider kan zijn. Zo solliciteerde ik onder andere bij een huisarts in de buurt. Helaas verliep het gesprek niet prettig, maar ik schrok helemaal van mijn afwijzing: vanwege mijn islamitische achtergrond was samenwerking niet mogelijk. Ik heb toen het Meldpunt gebeld en ik kon direct op gesprek komen. Het was erg fijn dat er iemand naar mij luisterde en hiervoor de tijd nam. Ik wilde kijken wat ik zelf kon doen, met advies van het Meldpunt. Dit heeft erg geholpen. Uiteindelijk heb ik een gesprek gehad waarin ik mijn rechten kon uitleggen, heeft het opleidingsinstituut haar excuses aangeboden, heeft betreffende huisarts een aantekening gekregen in zijn personeelsdossier en heb ik extra aandacht gekregen om een andere geschikte opleider te vinden. Ik heb het allemaal zelf gedaan, maar zonder hulp van het Meldpunt was het niet gelukt. Het is moeilijk om alleen door zo'n situatie te gaan. Een luisterend oor en advies op de achtergrond zijn dan echt onmisbaar. Nu kan ik gelukkig mijn opleiding afmaken.

BLACK LIVES MATTER

De maatschappelijke ontwikkelingen van Black Lives Matter (BLM) hebben gezorgd voor meer inzicht en aandacht voor racisme, ook in Nederland. Steeds vaker horen we schrijnende verhalen van mensen die op een vervelende wijze worden geconfronteerd met racisme. Het delen van deze verhalen verschaft andere personen inzicht in de noodzaak om te werken aan het terugdringen van racisme. De Meldpunten krijgen ook vaker het verzoek om specifiek voorlichting te verzorgen over dit thema. Door alle jaren heen is discriminatie op grond van herkomst/huidskleur (racisme) keer op keer de meest gemelde discriminatiegrond. Dit kan gaan om buitensluiten, pesten of zelfs geweld. In 2020 ging 48% van alle meldingen bij de Meldpunten hierover. Dat is het hoogste percentage sinds de Meldpunten hun jaarlijkse Monitor uitbrengen (sinds 2015). De Meldpunten horen van melders steeds vaker dat de aandacht vanuit BLM hen heeft doen besluiten om discriminerende situaties te melden.

ONDERREGISTRATIE

Onderzoek leert dat de meeste ervaringen met discriminatie niet gemeld worden. Daardoor blijven ze buiten onze registraties. Mensen zien om verschillende redenen af van melden. Zo willen ze niet stil blijven staan bij een negatieve gebeurtenis of men denkt dat de Meldpunten alleen maar registreren; vaak is onbekend dat de Meldpunten actief klachtbehandeling uitvoeren. Daarnaast speelt angst voor de gevolgen van melden ook een grote rol. Uit onderzoek in Noord-Nederland – zie *Discriminatieklimaat in Groningen* (2018) – blijkt dat een kwart van de inwoners wel eens discriminatie heeft meegemaakt. Van deze personen overweegt slechts een kwart om ook daadwerkelijk een melding te doen bij een Meldpunt of de politie. De Meldpunten adviseren om landelijk en lokaal meer zichtbaarheid te creëren om de meldingsbereidheid te verhogen.

Discriminatie en het coronavirus

2020 is voor veel mensen een zwaar jaar geweest. Bijna iedereen is op de een of andere manier getroffen geweest door het coronavirus. Mensen ervaarden persoonlijk verlies, zorgen om gezondheid, zware periodes van lockdown of zorgen om een baan of bedrijf. Ook in de discriminatiecijfers komt de coronacrisis duidelijk naar voren.

DISCRIMINEREND LIED RADIO 10

In februari 2020 zond Radio 10 een carnavalslied over corona uit. Landelijk was hier veel ophef over. Mensen uit de Aziatische gemeenschap hebben hier massaal melding van gedaan. In Noord-Nederland ontvingen de Meldpunten 223 meldingen. In het lied kwamen veel stereotypen en vooroordelen naar voren en werd een link gemaakt tussen Chinese mensen en het coronavirus. Mensen die bij de Meldpunten melding deden, vertelden dat ze vaak gediscrimineerd worden vanwege hun Aziatische afkomst. Zij werden beledigd, nageroepen op straat en hadden constant te maken met micro-agressies (subtiel vijandig gedrag). Met het carnavalslied was de maat voor deze melders vol. Er werd aangifte gedaan, maar het Openbaar Ministerie seponeerde de zaak. Een collectief tegen anti-Aziatisch racisme kreeg naar aanleiding van een artikel 12-procedure later alsnog de kans om bij het Gerechtshof in Amsterdam hun kant van het verhaal te vertellen.

MONDKAPJES

De Meldpunten kregen 24 meldingen over het dragen van een mondkapje. Vanaf 1 september 2020 gold het advies een mondkapje te dragen in publieke binnenruimtes. Vanaf 1 december 2020 werd dit een verplichting. Hierbij gold een uitzondering voor mensen die om medische (en psychische) redenen geen mondkapje kunnen dragen. Melders gaven aan dat zij onder deze uitzondering vielen, maar alsnog werd hen de toegang geweigerd bij winkels, op het werk, in het

OV of op andere plaatsen. Ook maakten melders mee dat zij werden uitgescholden wanneer zij geen mondkapje droegen. Melders gaven aan dat zij zich hierdoor tweederangsburgers voelden en zich zorgen maakten over de toekomst. De Meldpunten merkten hierin een spanningsveld, waarbij bedrijven zich probeerden aan te passen aan de steeds veranderende regelgeving en de zorgen om de veiligheid van het personeel en de andere klanten.

TIJDELIJKE WET MAATREGELEN COVID-19

De Meldpunten kregen 39 meldingen die op een andere manier te maken hadden met de coronacrisis. Deze meldingen gingen vaak over toegankelijkheid. Denk hierbij aan rolstoelvervoer dat niet rijdt of geen mensen met een scootmobiel meeneemt, mensen met een beperking die geen assistentie krijgen in een winkel omdat het vanwege corona te hectisch is of doven en slechthorenden die de persconferenties niet goed konden volgen vanwege een haperende ondertiteling. Ook waren er meldingen van mensen met een Aziatische achtergrond die vanwege het virus werden uitgescholden. Een aantal meldingen ging over de bezoekersregeling in verzorgingstehuizen. Ten slotte uitten mensen hun zorgen over de uitwerking van de coronamaatregelen op bepaalde groepen mensen (bijvoorbeeld ouderen, kinderen of vluchtelingen). Een voorbeeld hiervan zijn de bewoners van een asielzoekerscentrum die onvoldoende afstand van elkaar konden houden, vanwege de krappe leefomstandigheden. ■

12

WAT GEBEURT ER MET EEN MELDING? ELKE MELDING IS UNIEK EN DAAROM ZIJN ER VERSCHILLENDE UITKOMSTEN MOGELIJK:

Als een melding binnenkomt, gaan we met de melder in gesprek. Daarna doen we **WEDERHOOR** bij de wederpartij. Dit is belangrijk voor de context van de klacht. We doen dit in goed overleg met de melder.

Bemiddeling is een effectieve methode om in te zetten bij conflicten. Denk aan discriminatie op de werkvloer of burenruzies. Als partijen door **BEMIDDELING** samen verder kunnen, is dat een mooie uitkomst.

Als na wederhoor het vermoeden van discriminatie ontstaat, kan een melder samen met het Meldpunt de klacht voorleggen aan het CRM of een klachtencommissie. Hierop volgt dan een **OFFICIËLE UITSpraak**.

Soms komt discriminatie voor op scholen. We kunnen dan **EDUCATIE** inzetten in de vorm van een gastles of workshop. Ditzelfde is mogelijk bij organisaties waarover meldingen zijn binnengekomen.

Naar aanleiding van meldingen kunnen verschillende vragen ontstaan, ook bij de wederpartij. De Meldpunten kunnen daarin handvatten en **ADVIES** bieden om bijvoorbeeld te werken aan een discriminatievrije omgeving.

Soms gaat discriminatie gepaard met bedreiging en geweld. In dat geval kan men **AANGIFTE DOEN**. We helpen en ondersteunen melders bij het doen van aangifte. Het Meldpunt kan het proces daarna monitoren.

13

Onverantwoordelijke huurder?

Ik ben Gabriel, ik kom uit Spanje en ik woon nu een aantal jaar in Nederland. Ik wilde me aanmelden voor een nieuwe woning. Ik kreeg dan ook beheerderstaken en was aanspreekpunt voor de andere bewoners van het gebouw. Na aanmelding kreeg ik te horen dat ik niet in aanmerking kwam, omdat ik geen Nederlands maar Engels sprak. Ze zochten iemand die verantwoordelijk was en kon handelen in noodsituaties. Ik voelde me hierdoor gediscrimineerd. Het was heel vervelend om zo behandeld te worden, het raakte me. Alsof ik minder was. Ik voer dezelfde taken nu uit in mijn huidige appartementencomplex, zonder klachten. Ik heb contact opgenomen met het Meldpunt. Het deed me goed om mijn verhaal kwijt te kunnen en begrip te krijgen. Ook gaven ze juridisch advies. Het Meldpunt heeft een brief gestuurd naar de woningbouworganisatie. Eerst bleven ze bij hun standpunt, maar na herhaaldelijk contact is de woningbouworganisatie toch van inzicht veranderd. Ze hebben mij als huurder aangenomen en zelfs hun beleid aangepast. Mijn taken voer ik nu zonder problemen uit.

Advies

AANPAKKEN (INSTITUTIONEEL) RACISME

Een op de drie discriminatie-incidenten die worden gemeld, betreft herkomst/huidskleur. Ook dit jaar is er een stijging in het aantal meldingen op deze grond. Dit is een trend die jaarlijks zichtbaar is. In 2020 was er veel aandacht voor racisme (Black Lives Matter) en was de impact ervan meer zichtbaar dan ooit. Om deze hardnekkige vorm van discriminatie tegen te gaan is constante aandacht, een concrete aanpak en een lange adem nodig. Een belangrijke stap hierbij is het verzorgen van voorlichting en preventie, waarbij men zich bewust wordt van zijn of haar vooroordelen. Het bespreekbaar maken en het (h)erkennen van situaties waarin discriminatie voorkomt en het zoeken naar verbinding, is iets waar iedereen aan bij kan dragen.

CORONA EN DISCRIMINATIE

Mensen met een handicap of chronische ziekte behoren tot een kwetsbare groep. Deze groep is onevenredig hard geraakt door de coronamaatregelen. De aanpak van deze crisis zorgde er vaak voor dat deze groep mensen over het hoofd werd gezien. Toegankelijkheid in bijvoorbeeld het wel of niet dragen van een mondkapje werd veel gemeld. Het was voor deze groep lastiger om deel te nemen aan de samenleving. Inclusie is een woord dat veel gebruikt wordt de afgelopen jaren; er zal ook in moeilijkere tijden aandacht voor nodig zijn. Het standaard meenemen van toegankelijkheid en inclusie in (denk)processen is hierbij zeer nodig. De Meldpunten kunnen hierin adviseren.

GEDISCRIMINEERD OP HET WERK

De arbeidsmarkt heeft elk jaar een prominente plaats in de Monitor; hierover komen veel meldingen binnen. Het blijkt echter dat op veel werkplekken discriminatie niet of nauwelijks besproken wordt. Iedere organisatie heeft de wettelijke plicht om discriminatie op de werkvloer te bestrijden. De Meldpunten kunnen zowel organisaties als werknemers hierin adviseren en ondersteunen.

14

Preventie en educatie

Het voorkomen van discriminatie kan niet zonder educatie, het zoeken naar verbinding en bewustwording. De Meldpunten in Noord-Nederland bieden workshops en voorlichtingen aan bij scholen, gemeenten, organisaties en bedrijven. Voor jongeren en volwassenen, leerlingen en professionals. Educatie valt niet onder de wettelijke taken van de Meldpunten. Bij het aanvragen van een workshop, voorlichting of gastles zal samen gekeken worden naar de financiering.

MYSTERY GUEST

Bij deze interactieve workshop krijgt een groep bezoek van een Mystery Guest. Maar wie is deze persoon? Waarom is hij of zij meegekomen? De Mystery Guest is een persoon waar specifieke vooroordelen over bestaan. De groep gaat in gesprek om te ontdekken of deze vooroordelen overeenkomen met het levensverhaal van de gast.

GEDEELD VERLEDEN

Er is een groeiend besef welke invloed de slavernij heeft gekend op onze huidige samenleving. Wie je voorouders ook waren, iedereen in Nederland deelt deze geschiedenis. In Gedeeld Verleden gaan we samen op zoek naar de invloed die de koloniale tijd nog steeds heeft op het Nederland (en de wereld) van nu. Bewustwording en verbinding staat hierin centraal. Daarnaast is het mogelijk in de stad Groningen een stadswandeling te doen, waarbij we samen op zoek gaan naar de sporen van het slavernijverleden van Groningen.

DISCRIMINATIE VAN TOEN EN NU

Hoe staan we er in Nederland voor wat betreft discriminatie? En hoe was dat vroeger? Tijdens de Tweede Wereldoorlog

hadden de nazi's een heel gedetailleerd systeem van onderscheid ontwikkeld. Tijdens deze workshop duiken we, aan de hand van een indrukwekkende documentaire, in deze duistere geschiedenis. Samen gaan we op zoek naar verschillen en overeenkomsten in discriminatie van toen en nu.

IN DE HUID VAN

Met gebruik van levensgroot afgedrukte foto's van echte mensen, spelen deelnemers discriminatiecasussen na. Door jezelf in de persoon van de foto te verplaatsen ben je in staat te ervaren wat de gediscrimineerde persoon voelt. Deelnemers leren vooroordelen en stereotypen los te laten. Deze workshop is gebaseerd op de principes van Embodied Experience.

HOMONOLOGEN

Een lokaal met leerlingen, zes jonge acteurs, waargebeurde verhalen over verliefdheid, homoseksualiteit en hoe hun omgeving, familie, vrienden en religie hierop reageerden. Zie hier de ingrediënten voor een pakkende voorstelling die ontroert en aangrijpt en je daarna laat lachen. Na de voorstelling volgt een workshop waarbij met leerlingen het gesprek wordt aangegaan over het thema seksuele diversiteit.

DE GEKLEURDE BRIL

Deze workshop, geïnspireerd op het concept *Brown Eyes, Blue Eyes*, gaat dieper in op de werking van racisme en de rol die sociale normen daarin spelen. Ondersteund door een intrigerende film over racisme, geeft deze workshop verhelderend inzicht in polarisatie, macht, racisme en groepsdynamiek. Veelal ervaren deelnemers deze workshop als confronterend en een ware eyeopener!

GEVLUCHT/THE CLASS OF ALL TOGETHER

Twee jonge mensen die elkaar niet kennen gaan met elkaar in gesprek. De een is leerling op een school, de ander is recent gevlucht uit een oorlogsgebied. Voor veel leerlingen is dit letterlijk de eerste keer dat ze een vluchteling in de ogen kijken. Als de jonge vluchteling op een gegeven moment vraagt: 'Wat zie je als je naar mij kijkt?', luidt het antwoord vaak, soms een beetje aarzelend: 'Gewoon, een mens'. Tijdens deze workshop gaan leerlingen met een vluchteling in gesprek, gevolgd door een interactief nagesprek.

TRAINING IMPLICIETE VOOROORDELEN

Meldpunten bieden professionals workshops over (non)discriminatie op de werkvloer. Eén van de deelthema's betreft werving en selectie bij sollicitaties. Onbewuste stereotiepe beeldvorming over competenties, leiderschap en verwachtingen hebben invloed op keuzes. Selecteren zonder vooroordelen en discriminatie op de werkvloer werkt positief door in bedrijfscultuur en -resultaten.

GERUST EROPUIT: #MeToo

'Seksueel grensoverschrijdend gedrag', wat betekent dat eigenlijk? En betekent dat hetzelfde voor iedereen? Tijdens deze workshop bekijken we daarover een korte film. We gaan in gesprek met de groep over de verschillende situaties uit deze film. Door openlijk over seksueel gedrag te praten, leren jongeren hun eigen grenzen en die van een ander beter kennen. Naast het thema 'seksueel grensoverschrijdend gedrag' hechten we ook veel waarde aan het bespreekbaar maken van de thema's ongelijkheid en machtsposities. Deze onderwerpen zijn zeer nauw verweven met seksueel overschrijdend gedrag en discriminatie. Door deze thema's samen centraal te zetten, wordt de problematiek in een breder perspectief geplaatst. >

15

Extra voorwaarden in de sportschool

Mijn naam is Elian en sinds een jaar woon ik in Nederland in een AZC. Er is daar weinig te doen, daarom wilde ik me aanmelden voor de sportschool. Aan de balie vroeg ik om een halfjaarabonnement. Maar omdat ik in het AZC woonde, mocht ik alleen een maandabonnement nemen. Ik vond dat gek en dat wilde ik ook helemaal niet, want dat is veel duurder. Ik vroeg waarom dit zo was. De dame gaf aan dat ze vaker last hadden van asielzoekers die zomaar verdwenen en dan nooit meer betaalden. Ik vond dit oneerlijk. Het zat me niet lekker en ik heb contact gezocht met het Meldpunt. Zij hebben wederhoor gedaan bij de sportschool. De sportschool stond open voor gesprek en ik kon uitleggen dat ik nu de dupe was van andermans acties. Bij nader inzien kon de sportschool dit ook wel begrijpen. Het Meldpunt heeft de sportschool advies gegeven en na een goed gesprek heeft de sportschool haar beleid gewijzigd. Ik kan er nu sporten. Ik ben blij dat ik met mijn melding het verschil heb kunnen maken voor toekomstige leden die wonen op het AZC.

ONLINE LESSEN EN WEBINARS

Toen duidelijk werd dat de coronamaatregelen ons dwongen om thuis te werken, zijn de Meldpunten snel geswitcht naar digitale opties. Door de tijdelijke sluiting van de scholen is het voorlichtingsaanbod grotendeels aangepast naar online werkvormen. Op deze manier was het mogelijk om, net als voorheen, veel in te zetten op preventie en educatie.

VOORLICHTING OP MAAT

De Meldpunten verzorgen veel voorlichtingen en workshops op maat (fysiek en digitaal). Zo kan elke denkbare groep bediend worden met een op maat ontworpen workshop. De Meldpunten beschikken over veel expertise en een grote variatie aan basismateriaal en werkvormen voor kinderen, jongeren en volwassenen. De werkvormen zijn veelal interactief en dynamisch. De duur van voorlichtingen op maat kan variëren van een uur, dagdeel, avond of meerdaagse cursus. Daarnaast kunnen workshops zowel fysiek als digitaal gegeven worden.

WELKE WORKSHOP VOOR WIE?

- MYSTERY GUEST Vanaf ca. 10 jaar | ook voor volwassenen | maatwerk
- GEDEELD VERLEDEN Vanaf ca. 10 jaar | ook voor volwassenen | maatwerk
- DISCRIMINATIE VAN TOEN EN NU Voor 14 jaar en ouder | maatwerk
- IN DE HUID VAN Voor 8-12 jaar | maatwerk
- HOMONOLOGEN Voor 14 jaar en ouder | ook voor volwassenen | maatwerk
- DE GEKLEURDE BRIL Vanaf ca. 10 jaar | ook voor volwassenen | maatwerk
- GEVLUCHT/THE CLASS OF ALL TOGETHER Voor 14 jaar en ouder | ook voor volwassenen
- TRAINING IMPLICIETE VOOROORDELEN Voor professionals | maatwerk
- GERUST EROPUIT: #MeToo Voor 15 jaar en ouder | ook voor volwassenen | maatwerk
- VOORLICHTING OP MAAT Variabel | in overleg af te stemmen

Dit is een gezamenlijke uitgave van de drie antidiscriminatievoorzieningen en Politie Eenheid Noord-Nederland. Met dank aan het College voor de Rechten van de Mens voor het beschikbaar stellen van informatie.

Antidiscriminatievoorzieningen

GRONINGEN

Discriminatie Meldpunt Groningen
Postbus 1622
9701 BP Groningen
T 050 549 87 02
E info@discriminatiemeldpunt.nl
I www.discriminatiemeldpunt.nl

Facebook
[discriminatiemeldpuntgroningen](https://www.facebook.com/discriminatiemeldpuntgroningen)

FRYSLÂN

Tûmba, Meldpunt Discriminatie Fryslân
Eewal 56
8911 GT Leeuwarden
T 058 215 77 71
E info@tumba.nl
I www.tumba.nl

Facebook [centrumtumba](https://www.facebook.com/centrumtumba)
Twitter @TumbaFryslan

DRENTHE

Meldpunt Discriminatie Drenthe
Weiersstraat 1e
9401 ET Assen
T 06 13 57 48 87
E info@meldpuntdiscriminatie.drenthe.nl
I www.meldpuntdiscriminatie.drenthe.nl

Facebook [meldpuntdiscriminatie.drenthe](https://www.facebook.com/meldpuntdiscriminatie.drenthe)
Twitter @mddrenthe

Politie Eenheid Noord-Nederland
Postbus 107
9400 AC Assen

kenniscentrum
discriminatie
en diversiteit

Discriminatie
Meldpunt Groningen

Meldpunt
Discriminatie
Drenthe